

Пише:
Спаса
Бошњак

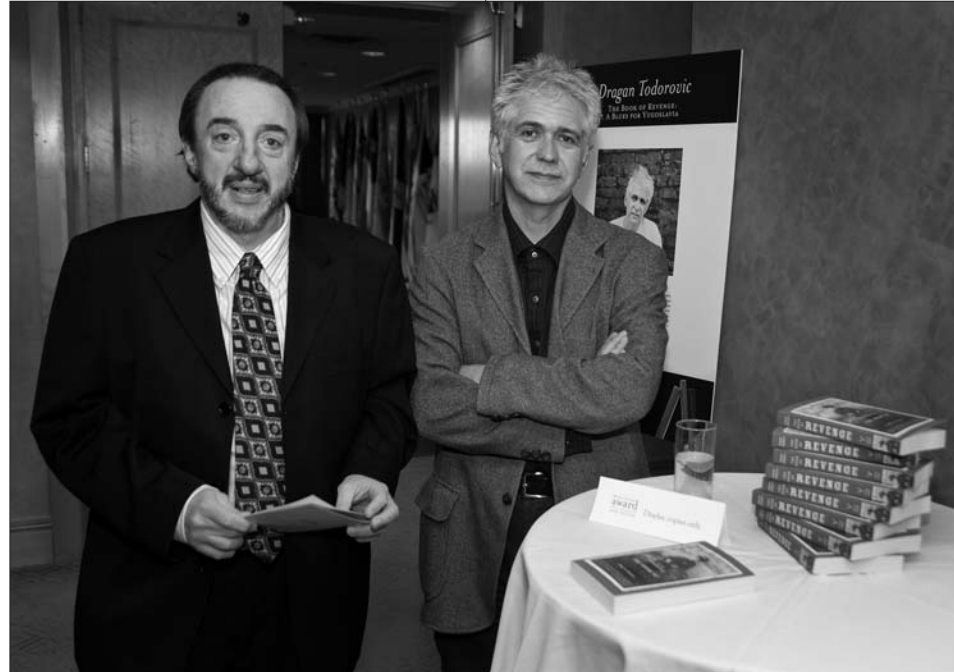
Vancouver, maja 2007.

TANKA PRAŠINA SEĆANJA

Kada sam prošlog leta na ovom istom mestu napisao prikaz knjige pod naslovom *The Book of Revenge: A Blues for Yugoslavia* autora Dragana Todorovića imao sam neki predosećaj da ću se ovoj knjizi ponovo vratiti. I ne lezi vraže. *Knjiga osvete* je pre mesec dana dobila jednu od najvećih kanadskih književnih nagrada. Među 130 naslova objavljenih prošle godine u Kanadi (u kategoriji non-fiction) Draganova knjiga se našla na samom vrhu izbora žirija sastavljenog od kanadskih pisaca, a sve pod pokroviteljstvom organizacije *The Neurus Writers's Trust*. Dragan, koji trenutno živi u Engleskoj, došao je u Toronto (gde je prethodno proveo deset godina) da primi nagradu. I još se nije pošteno ni raspakovao kada je saznao da je u najužem izboru za *BC Achievement Foundation* nagradu koja se svake godine dodeljuje u Vankuveru.

Na Draganovu intervenciju, ljubazni organizatori su nam posalali pozivnice za gala svečanost dodele *BC Achievement* nagrade 19. aprila u *Pan Pacific Hotel*-u. Na pozivnici je pisalo da nagradu uručuje Premijer Gordon Campbell lično, pošto je on jedan od članova organizacionog odbora ove fondacije, koja je osnovana pre tri godine sa ciljem da nagradi izuzetne ostvarenje na polju književnosti, primenjene umetnosti, umetnosti aboridžina, dečje pismenosti i rada na doprinosu najširoj zajednici. Draganova *Knjiga Osvete* našla se u društvu još tri knjige, za koje je tročlani žiri ocenio da su najuspešnije u kategoriji non-fiction: *Requiem for my Brother* Marion Botsford Fraser; *Unsettling Encounters: First Nations Imagery in the Art of Emily Carr* Gerta-e Moray i *This Is My Country, What's Yours? A literary Atlas of Canada* Noah-a Richler-a. Na žalost, Dragan nije dobio i ovu nagradu, ali već sam podatak da je njegova knjiga izabrana među četiri najbolje govori sam za sebe. Da ne spominjemo činjenicu da je bio u konkurenciji rođenih Kanadana tj. onih kojim je engleski maternji jezik. U uvodnom delu svečanosti, kojoj su prisustvovale ugledne zvanice iz akademskog sveta, sveta biznisa i politike, svaki od potencijalnih laureata imao je priliku da održi i kraći govor i da bude predstavljen od strane jednog govornika. Dragan je bio predstavljen kao četvrti od strane svoje urednice, Tanya-e Trafford, u izdavačkoj kući *Random House*, koja je izdala knjigu, a u svom govoru veoma uverljivo i iskreno objasnio je prisutnima šta ge je inspirisalo da napiše lament za svojom bivšom državom i koliko su mu nova domovina

i kanadsko društvo u tome pomogli. Između ostalog, napravio je poređenje između Jugoslavije i Kanade rekavši "da Kanadani ne bi trebali da spavaju i da budu indiferentni prema svemu što se dešava oko njih u društvu i politici, jer bi se jednog jutra lako mogli probuditi i shvatiti da više nemaju državu".

Sa glavnim urednikom, Nebojšom Jankovićem

Ono što se ustvari desilo njemu, nama i još mnogima koji su danas razbacani od Australije do Aljaske, a čije reportaže i pisma čitamo u najzapadnijim srpskim novinama.

Uručenje *BC Achievement* nagrade su propratili svi najzačajniji lokalni mediji što je bila velika reklama za Dragana, ali i za naše pisce u dijaspori. Dragan nam je posle svečanosti

lo kao neopravdano pošto su Kanadani očigledno ukapirali *Knjigu osvete*, pa je ceo prvi tiraž je rasprodat. Nedavno se u knjižarama pojavilo drugo, proširano izdanje, a lično sam se uverio u *Chapters*-ovoj knjižari na Robson-u da se knjiga i dalje svakodnevno prodaje. Publicitet koji će uslediti posle ovih na-

gradua i nominacija sigurno će doprineti da Draganova priča o Jugoslaviji dospe u ruke još većeg broja čitalaca u Kanadi. Srpsko izdanje knjige još nije objavljeno, ali, kako nam je Dragan rekao, čim se pojavi zainteresovani izdavač i to će se desiti. *Knjiga osvete* će, kada se pojavi u Srbiji, zasigurno uzburkati duhove jer se u njoj pojavlju mnoge ličnosti iz medija i javnog života, najčešće

Sa Premijerom Britanske Kolumbije, Gordonom Kembelom

otkrio da je strahovao da će njegova knjiga teško naći put do kanadskih čitalaca i da je pre svega računao na naše emigrante u Kanadi. Jugoslavije je preko deset godina bila u udarnim vestima svih svetskih medija, a izašlo je i mnogo knjiga tzv. stručnjaka za Balkan, koji su odsedali u luksuznim hotelima u Beogradu iili Zagrebu i onda objavljivali njihovo viđenje jugoslovenske tragedije. Njegovo strahovanje se pokazalo

pod pravim imenima. Ona je po Draganovim rečima "i bezobrazna i nežna prema onima koji se u njoj pominju. Svakom prema zasluži".

Dragan Todorović je proveo više od dvadeset godina radeći kao novinar u *Omladinskim novinama* (kasnije *NON-u*), bio je glodur *Politikinog* magazina *Rock* (narocito je ostala u sećanju njegova rubrika pod naslovom *Pesme uz koje ne igram*), imao svoje

autorske emisije na *Trećem kanalu*, *Art kanalu* i *Radio Politici*. Bio je ogorčeni kritičar Miloševićevog režima i (kako u knjizi kaže) "koristio svaku priliku da ljude upozori na opasnost od njegove politike". Zbog toga je dolazio u sukob sa glavnim urednicima u medijima u kojim je radio, da bi na kraju, kao i mi koji smo ovde, digao ruke od svega i jedne prolećne večeri, zajedno sa suprugom Silvijom, ukrcao se u minibus na *Trgu Slavija*. U Kanadi je nastavio da objavljuje članke i književne eseje u novinama i časopisima, a na *CBC* radiju izvedeno mu je i nekoliko (opet nagrađenih) radiofonskih dela. Kako stvari trenutno stoje, Dragan Todorović je od uspešnog novinara i multi-medijalnog umetnika postao profesionalni pisac. Trenutno privodi kraju svoj prvi roman u kome priča ljubavnu priču koja se dešava u trouglu Amsterdam, Toronto i Beograd. Kada sam ga ispratio na vankuverskom aerodromu rekao mi je da u Coventry, gde trenutno živi, putuje preko Amsterdama, pa će u pauzi iskoristiti priliku da poseti jednu bolnicu u tom gradu, jer se u njoj dešava deo njegovog romana. Dodao je i "da mu nedostaje Kanada i da ima nameru da se u nju jednom vrati. Srbija je za njega sada kao i svaka druga država, s tim što, za razliku od drugih, dobro poznaje njen jezik i kulturu".

Čitaoci koje žele da saznaju više o Draganu mogu to da urade na njegovom web site-u: www.dragantodorovic.com, a *Knjigu osvete* naši će u svakoj bolje opremljenoj kanadskoj knjižari. I to na udarnom mestu. U međuvremenu, ovde vam poklanjamo jedna mali deo iz nje:

"Dame i gospodeo, dozvolite mi da vas otrujem večeras. Da u vaše snove uspem tužne pesme mog naroda, da kroz vaš vazduh prolijem duhove moje uništene zemlje, dozvolite me da vas upoznam sa mojim mrtvim prijateljima, sa onim koji su razbacani širom sveta, koji svom snagom pokušavaju da nauče nove običaje i koji pokušavaju da kažu šta ih boli, pa bila to tanka prašina sećanja, fini pepeo nadanja, zlatni pršak izgubljene ljubavi, ili nešto što je potpuno neizrecivo. Mi nemamo nijedan drugi način da vam otpevamo naše tužne pesme, dragi moji. Sve je tako lagano, nedopustivo lagano u ovom životu, pa mi zato dozvolite sa vam pokažem Brzinu Bola, jedinu brzinu poznatu ljudima koja je veća od brzine svetlosti.

Dozvolite mi da vam zahvalim za sve što ste učinili, čak štaviše, za ono što niste učinili, sladani moji. Jer, mi smo to zajedno učinili, zar ne? Mi smo svi bili tamo, videli smo da to dolazi, ali nismo učinili dovoljno da to zaustavimo". ♦